

WAAR HET OM GAAT

Simon Visbeek op een van de zonnedaken van de Bildtse Energie Coöperatie. De coöperatie wil elk jaar een nieuw zonnedak openen om zo steeds meer lokaal duurzame energie te produceren. FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

Vandaag is al onze groene energie op

Als we in Friesland alleen maar duurzame energie zouden gebruiken die we in eigen provincie opwekken, dan was vandaag alle energie op. In de overgang van fossiel naar groen moet die datum steeds verder op worden geschoven naar uiteindelijk 31 december in 2050. Op talloze plekken wordt daaraan gewerkt. Op het Bildt bijvoorbeeld door de Bildtse Energie Coöperatie.

Oké, het is natuurlijk niet echt zo dat er vanaf vandaag alleen nog maar uit fossiele bronnen opgewekte stroom uit het stopcontact komt. Groene energie wordt over het hele jaar opgewekt. Maar als je alle in de provincie opgewekte groene stroom in een hele grote batterij zou stoppen dan zou die vandaag, maandag 24 april, leeg zijn.

Dat is best snel, maar in vergelijking met de rest van het land kunnen we als provincie eigenlijk best lang met onze eigen stroom, zo blijkt uit berekeningen van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE). Deze vereniging probeert sinds een aantal jaar te beredeneren op welke datum alle in Nederland opgewekte groene stroom op is: de Green Energy Day. Die dag viel dit jaar voor het hele land op 3 maart.

De NVDE bedacht het concept van de Green Energy Day om inzichtelijk te maken hoe het er met de opwek van groene energie in ons land voorstaat. Dat kun je ook uitdrukken in percentages. Maar dat 16,7 procent van de Nederlandse energie duurzaam is, zegt de meesten van ons niet zoveel. Dat het na 61 dagen op is, dan weer wel.

Friesland kan in verhouding langer met zijn eigen energie dan andere provincies. Zo was alle in Limburg opgewekte energie op 4 februari al op en konden ze er in

Zuid-Holland maar tien dagen langer mee. Van alle provincies doet alleen Flevoland langer met zijn eigen opgewekte energie. De Green Energy Day in de polder is pas op 18 mei. Wie wel eens vanuit Friesland over de A6 naar de Randstad rijdt, kan wel beredeneren waarom. In Flevoland staan heel veel windmolens.

Wat voor Flevoland geldt, geldt eigenlijk ook wel voor Friesland laat NVDE-directeur Olof van der Gaag weten in een toelichting op de cijfers. Onze provincie wekt relatief veel wind- en zonne-energie op en heeft juist in verhouding weinig inwoners en industrie om het op te maken.

Toch zijn we er nog lang niet. In 2050 moet alle duurzaam opgewekte energie pas op 31 december op zijn. Om dat doel te halen moet de Green Energy Day elk jaar twaalf dagen later vallen. Voor 2023 is dat landelijk al niet gelukt. De datum schoof slechts met negen dagen op. (De NVDE heeft hier geen cijfers van op provincieniveau, dus het is onbekend of het in Friesland wel lukte.) Er is wel een lichtpuntje: jaar op jaar verschuift de datum steeds sneller. Maar er moet nog wel een tandje bij.

Dat beseffen ze ook op het Bildt, waar de Bildtse Energie Coöperatie sinds oktober 2014 duurzame energie opwekt door grote daken in de dorpen vol zonnepanelen te leggen. Onlangs kwam het negende dak

WAAR GAAT HET DEZE WEEK OM?

Het is Green Energy Day voor Friesland, de dag dat volgens berekeningen van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie alle groene energie op is.

WAAR ZIJN WE?

Bij de Bildtse Energie Coöperatie. Een van de vele initiatieven in de provincie om duurzame stroom op te wekken.

WAAROM MOET IK DIT WETEN?

Voor het klimaat is het nodig dat we afstappen van fossiele energie. Green Energy Day moet daarvoor in 2050 op 31 december zijn. We zullen meer en meer groene energie op moeten wekken.

WAAR SPEELT DIT NOG MEER?

Alleen nog in Flevoland. In de rest van het land is de groene stroom al lang op.

gereed, bij Houtkonstruktie Friesland in Sint Annaparochie. En er zijn al plannen voor nummer tien. „En elf en twaalf hebben we ook al wel op het oog”, zegt penningmeester Simon Visbeek.

De coöperatie begon ooit met de ambitie om in alle zeven dorpen op het Bildt een zonnedak te hebben. „Dat leek ons mooi fysiek en tastbaar. En voor ons als coöperatie was het ook behapbaar. Je hoeft niet in een keer een zonnepark van 20 miljoen euro aan te leggen. Dit was 60.000 euro per dak, dat konden we wel bij elkaar krijgen.” De coöperatie heeft inmiddels tweehonderd leden. Via Energievanons zijn er 63 huishoudens die hun energie van de coöperatie afnemen.

De coöperatie levert de stroom aan het net en krijgt daar een vergoeding voor. Het is genoeg voor het onderhoud van de zonnedaken, om leningen af te lossen en te kunnen investeren. Ook is er een leefbaarheidsplan waaruit initiatieven uit de regio gesteund worden. „We hebben bijvoorbeeld een nieuw bankje voor de skeelerclub gefinancierd.”

Met het huidige aantal panelen is er net genoeg om 150 tot 200 huishoudens te voorzien in hun stroombehoefte. Dat maakt direct duidelijk voor welke uitdaging de coöperatie staat als alle huishoudens op het Bildt, zo'n 5000, van stroom voorzien moeten worden. „Als die alle-

maal van het gas af gaan, dan komen ze al snel op een energieverbruik per huishouden van 10.000 kilowattuur per jaar”, rekent Visbeek voor. „Dan moet je dus 50 miljoen kilowattuur opwekken. Dan heb je aan alleen de daken niet genoeg om op te wekken.”

De coöperatie heeft als doel om elk jaar een zonnedak toe te voegen. Maar niet elk dak is geschikt. Zo moet de constructie het extra gewicht van de panelen wel kunnen dragen en de eigenaar moet er maar net voor openstaan. Visbeek zou daarom ook graag andere opties tot zijn beschikking krijgen zoals een kleinschalig zonnepark op land of een kleine windmolen maar loopt daarbij tegen beperkingen van gemeente en provincie aan. „Dus ja, de daken blijven als enige over.”

Zo proberen ze op het Bildt langzaam maar zeker de datum van Green Energy Day te verschuiven. Net zoals op veel andere plekken in het land. Of het ook sneller kan? Van der Gaag van de NVDE wijst erop dat het hard gaat met de opwek van duurzame elektriciteit. Zou de Green Energy Day de Green Electricity Day zijn, dan viel die pas ergens in juni. De uitdaging ligt echter bij warmte. De Green Heat Day is al begin februari. Tijd dus voor meer warmtepompen, aardwarmte en aquathermie.

WILBERT ELTING

